

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala zdaněním příjmů z cenných papírů. Tato poměrně rozsáhlá problematika však byla ze značné části omezena. Detailně byly rozebrány způsoby zdanění jen některých druhů cenných papírů, které byly vybrány jako nejvýznamnější investiční nástroje co nejširšího okruhu subjektů. Právě drobní investoři nemají valné povědomí o tom, zda a jakými cestami by ke zdanění příjmů souvisejících s jejich cennými papíry mělo dojít.

Radě otázek tak nebyla pozornost věnována vůbec, nebo byly zmíněny jen okrajově. Co se týče ostatních druhů cenných papírů, bylo by jistě zajímavé zhodnotit způsoby zdanění u směnky či opčních listů a krátce načrtnout i přístup zákona o daních z příjmů k všem ostatním typům cenných papírů.

Investičními instrumenty prodávajícími v poslední době rozkvět, které jsou cenným papírům velice blízké, jsou finanční deriváty. V některých případech je snaha obcházet zdanění příjmů z cenných papírů právě pomocí těchto nástrojů. Samotné zdanění finančních derivátů je však otázkou především účetní, neboť účetní zachycení operací s deriváty se uplatní i pro daňové účely bez dalších úprav.

V dnešním globálním světě si však nevystačíme s tak malým trhem cenných papírů, jako je v České republice. Tuzemští investoři často využívají i zahraničních trhů a nakupují zahraniční investiční instrumenty. Z tohoto hlediska by bylo velice zajímavé zmapovat jednak právní úpravu na úrovni Evropské unie, což jsme také částečně učinili, ale také úpravu jednotlivých mezinárodních smluv o zamezení dvojího zdanění, kterými je Česká republika vázána. Kromě toho by jistě bylo přínosné pohlédnout do národních úprav zdanění cenných papírů v jiných zemích, např. OECD či offshore centrech, a porovnat efektivní míru zdanění cenných papírů, případně jiné možnosti daňové optimalizace. Na to všechno však bohužel v této práci nebyl prostor.

Pokud bychom měli zhodnotit úpravu zdanění cenných papírů v českém právním řádu, jistě nebudeme tvrdit, že jde o jednoduchou úpravu. Zdanění cenných papírů je naopak otázkou poměrně komplikovanou a členitou. Různé způsoby zdanění kapitálových příjmů z cenných papírů jsou užity diferencovaně podle daňového subjektu, podle toho zda podniká či podle toho jakou vede evidenci pro účely zjištění základu daně z příjmů. Běžné příjmy z držby cenných papírů také nepodléhají dani jednotným způsobem. Význam má opět fakt, zda jde o osobu fyzickou nebo osobu právnickou, dále např. o to, zda tento příjem plyne ze zdrojů na území České republiky nebo ze zahraničí.

86

Na druhou stranu však česká legislativa v otázkách zdanění příjmů z cenných papírů vykazuje spíše pozitivní trendy, i přestože se občas zákonodárcům povede schválit úpravu znamenající „krok vedle“, kterou následně řeší zpětnou účinností úpravy nové. Pozitivní trend spatřuji především ve sjednocení sazby u různých druhů kapitálových příjmů podléhajících zvláštní sazbě daně nebo také v plné uznatelnosti účetních nákladů pro daňové účely u většiny cenných papírů.

V posledních letech některé země OECD zrušily daň z dividendových příjmů, u jiných jsou v široké míře tyto příjmy osvobozeny. V tomto směru tak působí silná daňová konkurence mezi státy, které se tímto způsobem snaží do země přilákat kapitál, jež je snad nejvíce mobilním předmětem daně. V otázce výše sazby srážkové daně tak Česká republika musí brát ohled nejen na výši příjmů do státního rozpočtu, které jí plynou z této daně, ale také na míru zdanění těchto příjmů v okolních státech tak, aby nedocházelo k přílišnému odlivu kapitálu ze země. Situace drobného investora je při zdanění příjmů z držby cenných papírů plynoucích ze zdrojů na území České republiky v podstatě bezproblémová. Veškeré daňové povinnosti jsou přeneseny na plátce těchto příjmů, kteří často nesou nemalé administrativní náklady plynoucí z technické stránky realizace tohoto zdanění. To lze chápat jako negativum a také podnět pro zjednodušení celého systému.

Na druhou stranu u příjmů kapitálových si musí každý vlastník cenného papírů „ohlídat“ jejich zdanění sám. S ohledem na právní, resp. daňové povědomí běžných občanů, kteří např. dosahují většinu svých příjmů ze závislé činnosti, se domnívám, že jde o oblast poněkud rizikovou a že může docházet, byť i nevědomky, k daňovým únikům. Tomu však může poměrně často předcházet institut osvobození kapitálových příjmů od daně z příjmů fyzických osob. Cílem této práce bylo zmapovat zdanění příjmů, které mohou plynout z vybraných druhů cenných papírů, čehož snad bylo dosaženo.